

Erasmus+ Mobility Adult Education program

Ausztria, Bécs, 2022.05.25 – 28.

Részvevők: Bakó Bálint, Bodor Anikó (gyűjteménykezelő), Fekete Barbara, Kiss Emília, Németh Nóra, Tóth Helga, Veress Kinga – muzeológusok

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum (továbbiakban: MKVM) gyűjteményi osztálya, az Erasmus+ Adult Education programnak köszönhetően 4 napos tanulmányúton vett részt Bécsben. A programok megszervezését, a fogadóintézményekkel történő kapcsolattartást a muzeológusok kezdeményezték és bonyolították le, a partnerintézmény kiválasztásában a hasonló gyűjtemény, gyűjtőkör megléte volt az elsődleges szempont.

A tárlatok megtekintésének fő célja: a kiállításrendezési, szervezési tudás és kompetencia növelése volt.

#### **Megfigyelési szempontok voltak:**

- kiállítástechnika, közösségi kiállítások tanulmányozása
- hogyan kapcsolja össze az adott múzeum a felnőttek tanulását, bevonását a kortárs témák bemutatásával
- kiállítások, mint a tanulás eszköze
- kell-e feltétlenül médiahasználat

#### **Museum für angewandte Kunst - MAK**

Látogatásunk első napján a bécsi Iparművészeti Múzeumban jártunk, ahol Anne-Katrin Rossberg, a múzeum fém gyűjteményét kezelő muzeológusa volt a tárlatvezetőnk. Rossberg tárlatvezetése elején egy nagyon érdekes, a 90-es években kezdődő folyamatról mesélt. A kortárs hangvételi kiállítások ekkor vették kezdetüket a MAK falai között. Egy igazgatóváltásnak köszönhetően új koncepció keretében születtek az időszaki tárlatok, melynek lényege az volt, hogy kortárs képzőművészeket kértek fel egy-egy gyűjteményi egység újszerű bemutatáshoz. A koncepciót és a látványt tehát egy muzeológus és egy kortárs

képzőművész közösen formálta kiforrott kiállítássá. Ez az újszerű megközelítés hagyománnyá vált, és a mai napig meghatározza a kiállítások arculatát.

### **Historizmus és szecesszió**

A MAK állandó kiállításai közül a látványtár *Historizmus és szecesszió* kiállítását érdemes kiemelni. A tárlat Barbara Blomm ötletén nyugszik, aki a Michael Thonet (1796 – 1871) által megálmodott székek formavilágát állította a kiállítás fókuszába. Bloom a székeket egy keskeny dobogón a fehér vászon elé helyezte, és azokat apró reflektorokkal hátulról világította meg. Az eredmény valóban bámulatba ejti a látogatót, hiszen a vászon előtt állva a hajlított bútor valamennyi részlete jól kivehetően szemügyre vehető a kirajzolódott árnyékoknak köszönhetően. A kiállítást a Thonet cég falon elhelyezett bútorkatalógusa zárja, amelyben valamennyi bútor eredeti formájában és fantázianevével visszakereshető. izgalmas összevetésre ad lehetőséget az, hogy a katalógusban megtalálható szék ábrája „élőben”, 3D-ben is megfigyelhető. És fordítottan is érdekes azt megfigyelni, hogy hogyan válik egy térbeli tárgy a lényegét mutató grafikai ábrává.







Összefoglalva: A tárlat különlegessége, hogy egy tárgytípust emel a középpontba, és annak sokféleségét, formagazdagságát aknázza ki. Egy tárgycsoport több szempontú megközelítési lehetőségeire hívja fel a figyelmet a kiállítás. A felnőtt látogatót ez a feldolgozás óhatatlanul az összefüggések keresésére, ezáltal **interaktivitásra** sarkallja. A teremben elhelyezett árukatalógus adja meg a néző számára az **"aha" sikerélményt**. Ez a módszer látványos, szellemet megmozgató tudásközvetítést tesz lehetővé. A kiállítás a szórakozva tanulás eszközévé vált. Mindenképpen példaértékű a rendezési gyakorlatban.



Az Iparművészeti Múzeum ottjártunkkor időszaki kiállítást szentelt a Wiener Werkstätte alkotóinak is. A tárlaton kísérőnk, Katrin Rossberg kurátor volt, aki Michael Anastassiades, londoni tervezővel közösen hozta létre a kiállításkonceptiót, melynek mottója: „Még több teret a Wiener Werkstätte-nek”. A tárlatvezetés során kirajzolódott, hogy hogyan épült fel lépésről-lépésre a koncepció, mik voltak a fő célkitűzések, milyen sikertényezőkkel számolnak. A WW számos magyar iparművészre hatott, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum is őriz olyan tervezőktől munkákat, akik a bécsi művészkör alkotásaiból is inspirálódtak, így a múzeum grafikai anyagát kutató és kezelő muzeológusként nagyon tanulságos volt a kurátor által bemutatott tárlat.

A térben elhelyezett tárgyak a Wiener Werkstätte művészeitől származnak, a kurátorok az alkotások változatos anyaghasználatára fókuszáltak: bútor, textil, tapéta és fémtárgy került éppen ezért egymás mellé, amelyeket az elsősorban világítótesteket tervező Anastassiades saját, WW művészei ihlette fényforrásaival világítottak meg, különleges atmoszférát teremtve a teremben. A kiállítás többek között Lukáts Kató (1900 – 1990) iparművész okán is érdekes a múzeum számára, tőle több szép tárgyat őriz a múzeum. Ő maga is inspirálódtak WW alkotói munkákból. Az MKVM Lukáts Kató életművét bemutató időszaki tárlata erre a párhuzamra is rámutat, így a két kiállítás szépen kibontható párhuzamokat rejt. Az MKVM emellett számos a WW működésével egyidőben készült, annak hatását mutató tárggyal rendelkezik és állít ki folyamatosan, ezért ennek a kiállításnak a megismerése szakmai szempontból is igen fontos volt.

Összefoglalva: A **design szemléletű kiállítástervezői módszer** kifejezetten a fiatalabb felnőttek becsalogatásának és tudásgyarapításának céljával született. Itt a **múlt jelenbe emelése** volt az a módszer, ami a korszakok összehasonlítására adott lehetőséget. A múlt és jelen együtt szerepeltetésével, összefüggéseinek feltárásával könnyebben megérthető **a múltnak a jelenre gyakorolt hatása**. Ez a szemléletmód napjainkban különösen nagy jelentőséggel bír, és minden téma esetében kibontásra vár. Igen fontos interpretációs megközelítés, mert a látogatót az összefüggések keresésére készíti.

A térben nem volt szükség digitális eszközökre, az élményadás és tudásátadás – az összehasonlító és a múlt eredményeit továbbgondoló tervezői hozzáállás kiemelésével - így is megtörtént.



A bécsi Iparművészeti Múzeum kiállításai ötlet, forma és anyaggazdagságukkal felhívták figyelmem a kortárs művészekkel együtt készülő kiállításkonceptióban rejlő lehetőségekre. az ilyen szellemiségű tárlat különleges teret és alkalmat nyújt kulturális örökségünk, muzeális tárgyaink és a kortárs interpretáció találkozására, a közönség újszerű megszólítására, bevonására.

Veress Kinga muzeológus